

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/3/2020
Identifikačné číslo spisu: 2318010493
Dátum vydania rozhodnutia: 08.12.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2318010493.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci obvineného Z. Z. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní obvineného Z. Z. podanom prostredníctvom obhajcu JUDr. Olivera Zuzáka proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 21. marca 2019, sp. zn. 3To/44/2019, na neverejnom zasadnutí konanom 8. decembra 2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Z. Z. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Galanta z 28. novembra 2018, sp. zn. 31T/62/2018, bol obvinený Z. Z. uznaný za vinného zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, a to na tom skutkovom základe, že

dňa 27. októbra 2017 v čase okolo 19.30 hod. v meste Š., na križovatke ulíc P. a R., na autobusovej zastávke pristúpil k H. E., ktorý bol opretý o bočnú stenu zastávky, a následne, po predchádzajúcej slovnej provokácii, ho udrel rukou zovretou v päšť do pravej lícnej časti tváre, v dôsledku čoho spadol na lavičku, a tam ho opätovne udrel rukou zovretou v päšť do pravého obočia, pričom súčasne naňho kričal so slovami „kde je môj batoh,“ prehľadal mu batoh, ktorý sa H. E. po údere zošmykol z ramena, vybral z neho peňaženku čiernej farby, ktorú otvoril, prehľadal a vybral z nej 50 € bankovku, a následne z miesta odišiel, čím uvedeným konaním spôsobil H. E. odcudzením finančnej hotovosti škodu vo výške 50 € a spôsobil mu zranenia - stav po traume, pohmoždenie tváre s opuchom a podliatinou vpravo, tržnú ranu nad pravou očnicou, zlomeninu nosových kostí s posunom lomných plôch a krvácaním z nosa, ktoré si vyžiadali lekárske ošetrovanie s dobou liečenia 10 dní.

Podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m) a § 38 ods. 4 Trestného zákona, bol za to obvinený Z. Z. odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 4 (štyri) mesiace.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona bol na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Ohľadom náhrady škody okresný súd podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenému povinnosť nahradiť poškodenému H. E., nar. X. S. XXXX, trvale bytom C. P. XXX/X, H., škodu vo výške 50 eur.

Na podklade odvolania obvineného Z. Z. voči uvedenému rozsudku okresného súdu Krajský súd v Trnave uznesením z 21. marca 2019, sp. zn. 3To/44/2019, rozhodol tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného Z. Z. zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený Z. Z. prostredníctvom obhajcu JUDr. Olivera Zuzáka dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku a v § 374 ods. 3 Trestného poriadku.

Úvodom k dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 371 ods. 1 písm. c) a § 374 ods. 3 Trestného poriadku dovolateľ zdôraznil, že právu na spravodlivý proces, ktorý zahŕňa aj naplnenie práva na obhajobu, zodpovedá povinnosť všeobecného súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť a v tomto rámci sa adekvátne, čo do myšlienkových konštrukcií, racionálne a logickým spôsobom vysporiadať so všetkými dôvodmi, ako aj argumentáciou či tvrdeniami obvineného, lebo v opačnom prípade dochádza k vydaniu svojvoľného, arbitrárneho, nezákonného a nespravodlivého súdneho rozhodnutia tak, ako sa to stalo aj v jeho trestnej veci.

Obvinený tvrdil, že právny záver o neopodstatnenosti jeho odvolania je založený na nesúlade so skutkovými a právnymi zisteniami, z ktorých súd vychádzal pri rozhodovaní o vine a treste, na nerešpektovaní základných ústavných princípov platiacich pre trestné právo, na ich deformácii, na svojvoľnej interpretácii a aplikácii príslušných noriem trestného práva, na neaplikovaní základnej zásady trestného konania (v pochybnostiach v prospech obvineného), na absolútnej nespravodlivosti. Od dovolacieho súdu preto žiadal "prísnu nekompromisnosť voči skutkovým a právnym nedostatkom" v uznesení odvolacieho súdu, ktorý sa podľa jeho názoru len formálne, povrchno zaoberal jeho odvolacími námietkami. Výslovil presvedčenie, že ak by odvolací súd postupoval v súlade so zákonom a spravodlivosťou, bol by sa vysporiadal s argumentmi uvedenými v odvolaní. Preto považoval dovolateľ za potrebné opätovne uviesť, že počas hlavného pojednávania nebolo absolútne preukázané použitie násilia v úmysle zmocniť sa cudzej veci, preukázané bolo len spáchanie násilia, ale nie úmysel zmocniť sa cudzej veci. Mal teda za to, že objektívna stránka zločinu lúpeže nebola naplnená. Trval na tom, že fyzický útok na poškodeného E. a jeho následné (nepreukázané) konanie, údajne smerujúce k snahe zmocniť sa ruksaku, bolo potrebné posudzovať izolovane. Vysvetlil, že k bitke došlo v podstate okamžite po jeho príchode na zastávku a až po tom, keď sa fyzický útok skončil, zaregistroval ruksak a začal sa mu venovať, považujúc ho za vlastný. Vzhľadom na to podľa neho nebolo možné priebeh udalostí, ktoré sa stali na zastávke, spájať do jedného skutku a tento klasifikovať ako lúpež. Dodal, že dokazovanie nevytlúčilo možnosť jeho skutkového omylu, a preto na základe zabezpečených a vykonaných dôkazov nebolo možné ustáliť v jeho konaní úmysel zmocniť sa cudzej veci. Nestotožnil sa ani s argumentáciou odvolacieho súdu, že výpovede poškodeného E. je možné považovať za vierohodnejšie než výpovede svedka F.. Argumentoval tým, že výpovede poškodeného E. vykazovali počas celého trestného konania značné rozdiely a nebolo možné konštatovať, že by boli konzistentnejšie než výpovede svedka F.. V tejto súvislosti poukázal na vyjadrenie znalca MUDr. Zdena Móresa na hlavnom pojednávaní 4. apríla 2018, ktorý uviedol, že umiestnenie zranenia na tvári poškodeného E. nekorešponduje s jeho výpoveďou. Z toho vyvodil, že pokiaľ poškodený nehovoril pravdu ohľadom zranenia, nemusel hovoriť pravdu ani ohľadom zmocnenia sa ruksaku, peňaženky či 50-eurovej bankovky.

Celé rozhodnutie o jeho vine označil za postavené len na subjektívnych domnienkach odvolacieho senátu, a nie na záveroch dokazovania, čo je podľa neho v právnom štáte neprípustné. Za absurdný považoval záver, že mohol mať informácie o tom, kedy mal poškodený výplatu, a preto ho mal prepadnúť. S poukazom na to, že takáto teória nebola spomenutá počas celého konania a nespomenul ju ani poškodený, ju hodnotil ako vykonštruovanú a nemajúcu oporu vo vykonanom dokazovaní. Zdôraznil, že s poškodeným sa poznal len z videnia a zároveň pripomenul, že len pár minút pred útokom sa zabával v pohostinstve niekoľko kilometrov od miesta útoku, v blízkosti ktorého bol vysadený

príslušníkmi mestskej polície po tom, čo ho títo proti jeho vôli odviezli z pohostinstva z dôvodu, že sa zabával hlučne. Považujúc preto za zrejmé, že na mieste činu sa nachádzal čírou náhodou, keďže sa tam ocitol len v dôsledku toho, že ho mestskí policajti vysadili z vozidla na ulici J., kde bol prihlásený na pobyt, pričom tento panelák sa nachádza asi 100 metrov od miesta, kde malo dôjsť k útoku, opätovne spochybnil záver o plánovaní lúpeže. Súdom tiež vyčítal, že nezohľadnili skutočnosť, že mal v krvi viac než 2 promile alkoholu, teda že bol v stave, keď mohol ťažko niečo plánovať a na druhej strane veľmi ľahko zabudnúť, že svoj batoh nechal strýkovi. Tvrdil, že bol silno opitý a chcel si "jednoducho len udrieť." Poškodeného E. teda zbil a následne, v skutkovom omyle si chcel prisvojiť batoh, ktorý sa tam nachádzal. Trval na tom, že uvedené skutky je potrebné posudzovať izolovane.

Dovolateľ nesúhlasil ani so záverom súdu prvého stupňa, že "zároveň s útokom kričal, aby mu dal batoh," ktorý podľa neho zo spisu nevyplyva, pričom ani žiadny zo zúčastnených, a to vrátane poškodeného, neuviedol, že sa mal domáhať batohu súčasne s útokom.

Prvostupňový rozsudok považoval (v dôsledku subjektívnych domnienok súdu nepodopretých žiadnymi dôkazmi) za nezákonný, keďže nebola naplnená skutková podstata trestného činu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, konkrétne úmysel páchatel'a zmocniť sa cudzej veci násilným konaním.

V nadväznosti na uvedené mal za to, že aj odvolací súd svojvoľne vykladal a aplikoval príslušné trestnoprávne predpisy, svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil a vôbec sa nezaoberal jeho návrhom uvedeným v odvolaní, aby ho uznal vinným z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 Trestného zákona.

Obe rozhodnutia preto označil za arbitrárne a v dôsledku toho dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku za naplnený. Uzavrel, že vzhľadom na uvedené nerešpektovanie a nezohľadnenie jeho odvolacích námietok, s ktorými sa odvolací súd nevysporiadal, a tak nezabezpečil nápravu nezákonného stavu daného rozhodnutím prvostupňového súdu, jednoznačne došlo k zásadnému porušeniu jeho práva na obhajobu a k zamietnutiu jeho odvolania v rozpore so zákonom a skutkovým stavom v danej veci, keď pre rozhodnutie o zamietnutí jeho odvolania nemal odvolací súd vytvorené zákonné podklady a jeho rozhodnutie preto nie je opreté o zákonné dôvody.

V rámci dovolacieho dôvodu uplatneného podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolateľ argumentoval stavom stredne ťažkej opitosti, v akom sa nachádzal a vzhľadom na ktorý boli jeho ovládacie a rozpoznávacie schopnosti natoľko znížené, že nevedel rozoznať, či to bol skutočne jeho batoh alebo nie. Pripomenul, že skutočnosť, že opitosť spôsobuje oslabenie úsudku a ústup rozumových funkcií, potvrdil aj znalec MUDr. Mário Straka na hlavnom pojednávaní 4. apríla 2018.

Záver súdov, že mohol disponovať vedomosťou, že poškodený má pri sebe finančnú hotovosť, pretože ho videl s nákupom, a preto ho fyzicky napadol a kričal, aby mu dal jeho batoh, ktorý sa mu snažil zobrať, pričom vedel, že nejde o jeho batoh, označil obvinený za v rozpore s elementárnou logikou. Dôvodil tým, že pokiaľ mal vidieť poškodeného s nákupom, nemohol by potom predpokladať, že ešte má nejaké peniaze, keďže, ako to vyplýva zo svedeckej výpovede svedka H. F., ktorá nebola nikým a ničím vyvrátená, poškodený E. je bezdomovec, ktorý má problémy s drogami aj s alkoholom.

Obvinený trval tiež na tom, že nebolo preukázané, že poškodenému odcudzil 50 euróvú bankovku. V tejto súvislosti poukázal na to, že okrem výpovede poškodeného neexistuje o existencii 50 eurovej bankovky žiadny iný dôkaz. Dovolateľ ďalej zdôraznil, že naproti tomu existuje dôkaz o nákupe tovaru poškodeným. Preto predniesol úvahu, že pokiaľ 50 euróv bankovka nebola v peňaženke poškodeného, tak tam nemusela byť z dôvodu, že ju poškodený minul na nákup, a nie z dôvodu, že mu ju odcudzil. Z týchto dôvodov považoval výpoveď poškodeného ohľadom 50 eurovej bankovky za nevierohodnú. Obvinený doplnil, že skutočnosť, že nemal 50 euróvú bankovku poškodeného, vyplýva aj z toho, že uňho bola nájdená hotovosť len vo výške 2,10 eur a na alkohol podľa vykonaných dôkazov neminul viac ako 20 eur, pričom žiadnym dôkazom nebolo potvrdené, že by hral na automatoch, prípadne vzhľadom na krátky časový odstup 20 minút s touto bankovkou inak nakladal.

Z vyššie uvedených dôvodov dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako príslušný dovolací súd z dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku v zmysle ustanovenia § 386 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku vyslovil porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave z 21. marca 2019, sp. zn. 3To/44/2019, ako aj rozsudok Okresného súdu Galanta z 28. novembra 2018, sp. zn. 31T/62/2018, a v zmysle § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal vec príslušnému súdu prvého stupňa, aby ju v

potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol v inom senáte. Zároveň navrhol, aby bol ihneď prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, ktorého výkon označil za nezákonný.

Následne, obvinený prostredníctvom obhajcu podané dovolanie doplnil osobne spísaným podaním, úvodom ktorého konštatoval, že v jeho neprospech bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 1, ods. 2, ods. 4, ods. 5, ods. 7, ods. 9, ods. 12, ods. 14, ods. 18 a ods. 19 Trestného poriadku, v dôsledku čoho považoval za naplnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. h), písm. i) a písm. l) Trestného poriadku.

Dovolateľ tvrdil, že rozsudky oboch súdov sú založené na extrémnom nesúlade so skutkovými zisteniami, na nevysporiadaní sa s námietkami, na nerešpektovaní základných ústavných princípov platiacich pre trestné právo a na ich deformácii, ako aj na svojoľnej interpretácii noriem Trestného poriadku a na absolútnej nespravodlivosti. Podľa neho súdy porušili zásadu zákazu deformácie dôkazu, keď vyvodili skutkové zistenia, ktoré z vykonaného dokazovania nevyplynuli. Konajúce súdy tiež obvinil z toho, že neprihliadli na zásady in dubio pro reo a prezumpcie nevinu. Obvinený mal za to, že zo skutku nie je jasné, či sa naplnila skutková podstata kvalifikovaného trestného činu, zároveň tvrdiac, že súdy sa na preukazovaní viny neprípustne podieľali v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Obvinený trval na tom, že už v prípravnom konaní bol ukrátený o právo obhájiť sa. Poverenému príslušníkovi PZ vyčítal, že jeho vinu vyvodil nezákonným spôsobom, keď ju vyvodil len z výpovede svedka poškodeného, keďže on sám si priebeh udalostí nepamätal, čo podľa neho mala potvrdiť aj dychová skúška. V tomto momente vznikla príslušníkovi povinnosť zhromažďovať dôkazy, pričom mu nič nebránilo vypočuť alebo dať vypočuť svedkov útoku či z pohostinstva.

V ďalšej časti svojho podania obvinený citoval z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ohľadom prezumpcie nevinu a imperatívu vyplývajúceho z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Zdôraznil, že súdy sa nesmú stavať do pozície pomocníka obžaloby usilujúceho sa iba o odsúdenie. Súd je povinný doplniť dokazovanie v rozsahu potrebnom na spravodlivé rozhodnutie, ktoré nemusí byť nutne odsudzujúce.

Dovolateľ vyslovil presvedčenie, že súdy nedisponovali nespochybniteľným dôkazom, na základe ktorého by bolo možné konštatovať, že svojím konaním naplnil pojmové znaky zločinu lúpeže. V tejto súvislosti poukázal na to, že dôkaz musí byť odrazom skutočných udalostí a situácií, aby boli zachované a garantované práva obvineného a obvinený bol uznaný za vinného iba na základe objektívne zistených skutočností, a nie na objektívnymi dôkazmi nepodložených domnienkach súdu. Okresný súd podľa neho nepostupoval správne a v súlade so zákonom, keď pri zisťovaní skutkového stavu nevykonal všetky dostupné a potrebné dôkazy, ktoré mohol jednotlivo i vo svojom súhrne vyhodnotiť a dospieť tak k správne záveru o nutnosti aplikácie zásady in dubio pro reo. Dôsledkom toho, že súd vyvodil jeho vinu zo zmätočných a meniacich sa výpovedí poškodeného, bolo porušenie zásady prezumpcie nevinu podľa čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a § 2 ods. 2 Trestného poriadku, ktorá okrem iného spočíva v tom, že nepreukázaná vina má rovnaký význam ako preukázaná nevina.

Vychádzajúc z toho, že Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva normatívne pôsobenie, obvinený konštatoval, že ak súd neguje aplikáciu čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, porušuje záväzky vyplývajúce z čl. 46 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1, čl. 2 a čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky.

Obvinený citoval aj z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku z jeho rozhodnutia z 24. apríla 2015, sp. zn. 2 Tdo 1/2015, a k záverom, aplikovateľných podľa jeho mienky aj v jeho prípade, z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2012, sp. zn. 4 Tdo 20/2012.

Opätovne poukázal aj na to, že mu nebol preukázaný zámerný úmysel. Tento podľa neho nemožno vyvodzovať z toho, že sa v minulosti dopustil trestného činu. Rovnako zdôraznil, že rozhodnutie súdu nesmie byť opreté o pravdepodobnosť. Odkázal pritom na čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 6 Listiny základných práv a slobôd, čl. 7 ods. 1 druhej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, z ktorých podľa neho zjavne vyplýva, že pri ukladaní trestu sa posudzuje trestnosť činu ako takého, a nie osoba páchatel'a z toho hľadiska, či už v minulosti spáchal trestné činy. Aplikáciu § 37 písm. m), § 38 ods. 4 a ods. 5 Trestného zákona preto označil za diskrimináciu osoby páchatel'a, keďže páchatel', ktorý sa už predtým dopustil trestného činu,

respektíve trestných činov sa týmto ocitá v inom postavení pred zákonom, pretože pri ukladaní trestu sa na neho hľadí inak než na páchatel'a predtým súdne netrestaného a je diskriminovaný uložením prísnejšieho trestu za čin, ktorý má podľa zákona rovnakú trestnosť. Hoci pripustil, že zákon sleduje aj prevenciu proti trestnej činnosti, zároveň pripomenul, že táto je prirodzenou súčasťou každého uloženého trestu. Ukladanie trestu iba z preventívnych dôvodov, rovnako ako aj ukladanie prísnejšieho trestu z preventívnych dôvodov považoval za porušenie čl. 7 ods. 1 druhej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Osobitne poukázal na čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý zakazuje diskrimináciu z akéhokoľvek dôvodu, čo podľa obvineného znamená, že aj z takého dôvodu, že páchatel' v minulosti spáchal trestné činy. Pri posudzovaní trestnosti činu súdom preto nemôže byť prirátajúcou okolnosťou taká okolnosť, ktorá nemá žiadnu príčinnú súvislosť s aktuálne posudzovaným trestným činom a ktorá je teda len diskriminačným faktorom pri ukladaní trestu. Zopakoval, že trestná minulosť páchatel'a nie je trestateľná, a teda ho v novom treste nie je možné trestať za jeho minulosť rozdielom v uložení trestu medzi štandardnou sadzbou a sadzbou zvýšenou podľa § 37 písm. m) a § 38 ods. 4 a ods. 5 Trestného zákona. S odkazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2012, sp. zn. PL. ÚS 106/2011, z ktorého vyplýva, že aplikovaním ustanovenia Trestného zákona bola porušená Ústava Slovenskej republiky, dovolateľ upozornil, že sa nemožno spoliehať na to, že správnym aplikovaním Trestného zákona nemôže dôjsť k porušeniu zákonov vyššej právnej sily. V nadväznosti na uvedené obvinený, citujúc § 2 ústavného zákona č. 23/1991 Zb. Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd, a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, dospel k záveru, že uloženie prísnejšieho trestu z dôvodu jeho trestnej minulosti je v rozpore so zákonmi vyššej právnej sily a takýmto postupom zo strany súdov nižšieho stupňa došlo k hrubému porušeniu jeho práv.

Záverom obvinený upozornil, že skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania Najvyšším súdom Slovenskej republiky, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z hľadiska Ústavy Slovenskej republiky neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 143/05-9). Poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3To/21/2005, ktorým bol zrušený rozsudok Okresného súdu Trnava a z ktorého vyplýva, že ak svedok poškodený mení svoju výpoveď, jeho prvá výpoveď nemôže byť rozhodujúcou, pričom jeho výpoveď z prípravného konania nemožno brať ako priamy či nepriamy dôkaz.

V súlade s ustanovením § 376 Trestného poriadku prvostupňový súd dovolanie obvineného Z. Z. doručil na vyjadrenie stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Galanta úvodom písomného vyjadrenia k podanému dovolaniu zrekapitulovala priebeh doterajšieho konania i obsah predmetného dovolania. Následne vyslovila, že s dôvodmi a tvrdeniami uvádzanými obvineným sa nemožno stotožniť, zdôrazniac, že trestná činnosť bola obvinenému jednoznačne a nepochybne preukázaná dôkazmi, ktoré boli zabezpečené v priebehu prípravného konania a následne vykonané na hlavnom pojednávaní. Rozsudok okresného súdu i uznesenie krajského súdu označila za zákonné, a to tak v otázke viny, ako i uloženého trestu, ktorý považovala za adekvátny a primeraný. Trvala na tom, že dokazovanie bolo vykonané v súlade so zákonom, a súčasne odmietla, že by došlo k porušeniu zákonných práv obvineného. Mala za to, že v danom prípade boli obvinenému vytvorené podmienky pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu, a preto nemohlo dôjsť k závažnému porušeniu práva na obhajobu obvineného.

Prokurátorka konštatovala, že z obsahu dovolania vyplýva, že obvinený napáda výlučne skutkové zistenia súdov oboch stupňov, keď spochybňuje nimi ustálený skutkový stav, poukazuje na neúplnosť vykonaného dokazovania a nesúhlasí s hodnotením vykonaných dôkazov. Zdôraznila, že námietky obvineného sú skutkového charakteru a smerujú voči jednotlivým skutkovým zisteniam, ku ktorým v danej veci dospeli súdy, s tým, že práve od takýchto vytýkaných nedostatkov obvinený následne odvíja aj nesprávne právne posúdenie stíhaného skutku, ktorý sám navrhuje kvalifikovať ako prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. V tejto súvislosti prokurátorka pripomenula, že zo znenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku vyplýva, že dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Doplnila, že zmyslom dovolania nie je revízia skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa či preskúmavanie nimi vykonaného dokazovania. Z obsahu dovolania

obvineného pritom vyplýva, že tento v ňom namieta práve skutkové zistenia súdov oboch stupňov (poukazujúc na subjektívnu stránku svojho konania), keď sponchybňuje nimi ustálený skutkový stav a podáva svoju vlastnú verziu skutku založenú na inom, pre neho priaznivom hodnotení dôkazov. Vzhľadom na uvedené skutočnosti mala prokurátorka za to, že v danom prípade sú dané dôvody na odmietnutie dovolania podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Poškodený H. E. sa k dovolaniu obvineného ani k vyjadreniu okresnej prokuratúry k nemu nevyjadril. Rovnako, vyjadrenie okresnej prokuratúry ostalo bez odozvy aj zo strany obvineného a jeho obhajcu.

Následne súd prvého stupňa predložil vec dovolaciemu súdu.

Najvyšší súd zistil, že dovolanie proti napadnutému uzneseniu je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky uvedené v § 372 a § 373 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku, a nie je daný dôvod na postup súdu podľa § 382 písm. a), písm. b), písm. d), písm. e) ani písm. f) Trestného poriadku.

Dovolací súd nahliadnutím do spisového materiálu zistil, že dovolanie obvineného Z. Z. nie je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb, ktoré by svojím charakterom mohli mať výrazný vplyv na konanie a jeho procesný výsledok, a preto je potrebné ich odstrániť, a ktoré sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať ak:

c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,

i) rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu vo vzťahu k výkladu dovolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku je potrebné uviesť nasledovné:

Zásadným porušením práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] sa rozumie najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe, teda stav, keď obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať, a zároveň orgány činné v trestnom konaní alebo súd, v tomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté dovolaním. Výnimočne môže ísť aj o iné pochybenie súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní, v dôsledku ktorého dôjde k odňatiu alebo znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného. Zároveň je však potrebné zdôrazniť, že nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu môže mať za následok konštatovanie naplnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zákon totiž výslovne požaduje, aby išlo o porušenie zásadné. Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do

možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Prípadné porušenie práva na obhajobu, pokiaľ sa zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, preto samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Pri posudzovaní, či v tom ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétneho prípadu a tieto individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] sa rozumie nesprávne právne posúdenie zisteného skutku alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia. Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo, že išlo o iný trestný čin alebo obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa súdnym skutkom dopustil. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), prípadne zániku trestného činu (najmä § 87 Trestného zákona), prípadne pochybenie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod. Je však potrebné uviesť, že dovolací súd nepreskúma skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu. Nie je tak legitimovaný posudzovať ani úplnosť a správnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako ani hodnotenie v tomto konaní vykonaných dôkazov. Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu je teda dovolací súd povinný prezumovať.

Oboznámením sa s obsahom predloženého spisu najvyšší súd zistil nasledovné skutočnosti:

Abstrahujúc hlavné idey podaného dovolania, dovolací súd vyvodil, že vyslovenia zásadného porušenia práva na obhajobu, a teda naplnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, sa obvinený domáhal v podstate z dôvodu, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil napadnuté rozhodnutie, založiac ho na svojoľnej interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem, na svojich subjektívnych domnienkach a na povrchných reakciách na námietky obhajoby, v dôsledku čoho je dotknuté rozhodnutie nezákonné, arbitrárne a nespravodlivé; ďalej z dôvodu, že výpoveď svedka poškodeného H. E. považoval druhostupňový súd za vierohodnejšiu než výpoveď svedka H. F., a to aj napriek tomu, že jeho výpoveď ohľadom zranenia bola vyvrátená znalcom MUDr. Zdenom Móresom; a napokon z dôvodu, že v dôsledku nepreukázania použitia násilia v úmysle zmocniť sa cudzej veci, a teda samotného úmyslu zmocniť sa cudzej veci, nebola naplnená skutková podstata trestného činu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, pričom, s ohľadom na príslušný spisový materiál, musel zároveň konštatovať, že žiadna z uvedených dovolacích námietok nebola obvineným vznesená dôvodne.

Z obsahového vymedzenia dovolacích námietok obvineného, ním formulovaných na odôvodnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorých podstatný obsah dovolací súd zámerne prevzal do odôvodnenia svojho rozhodnutia a ktoré, tak ako ich najvyšší súd zhrnul vyššie, vlastne smerujú voči hodnoteniu dôkazov (výpovedí vyššie označených svedkov, a to aj v kontexte vyjadrenia znalca) odvolacím súdom, voči odôvodneniu skutkových a právnych záverov odvolacieho súdu, ako aj voči ustáleniu skutku v rovine subjektívnej stránky jeho skutkovej podstaty, je totiž zrejmé, že predmetné výhrady obvineného sú vo svojej podstate vyjadrením jeho nesúhlasu s rozhodnutím súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu ako celku a nimi prezentovanými odôvodneniami svojich skutkových a právnych záverov. Namietajúc nesprávne a nedôsledné vyhodnotenie všetkých vykonaných dôkazov a obzvlášť, opakovane uvádzané, nedostatočné zhodnotenie ním označených skutočností (týkajúcich sa najmä okolností, za akých sa podľa vlastných tvrdení ocitol na mieste činu, ako aj vlastného opisu

priebehu skutku, ktorý vylučuje prítomnosť úmyslu použiť násilie za účelom zmocnenia sa cudzej veci a napokon aj samotné zmocnenie sa 50 eurovej bankovky, a tiež faktorov, majúcich podľa jeho názoru vplyv na vierohodnosť výpovedí jednotlivých svedkov) prvostupňovým i odvolacím súdom, obvinený v podstate napadol spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov konajúcimi súdmi prvého i druhého stupňa, ktoré priamo obvinil z nesprávneho vyhodnotenia obsahu a vierohodnosti jeho vlastnej výpovede, ako aj výpovede svedka poškodeného H. E. a svedka H. F., pričom v konaní vykonané dôkazy zároveň, vyberajúc tie z nich, ktoré zodpovedajú potrebám jeho obhajobnej stratégie (vybrané tvrdenia svedka H. F. a znalca MUDr. Zdena Móresa), sám hodnotil zo svojho uhla pohľadu spôsobom podporujúcim ním prezentovanú verziu priebehu skutku, opakujúc pritom argumentáciu doslova totožnú s tou, ktorou dôvodil už v pôvodnom, najmä odvolacom, konaní a ktorá bola založená predovšetkým na spochybňovaní vierohodnosti výpovede svedka poškodeného, na zdôrazňovaní indícií vyznievajúcich v jeho prospech a súčasnom opomínaní skutočností svedčiacich proti nemu, ako aj na obviňovaní orgánov činných v trestnom konaní a konajúcich súdov z tendenčného hodnotenia vykonaných dôkazov. Z podstaty týchto námietok dovolateľa vyplýva, že pokiaľ tento napáda spôsob, akým odvolací súd vyjadril svoje skutkové a právne závery v odôvodnení svojho rozhodnutia, spôsob, akým vyhodnotil výpovede jednotlivých svedkov a napokon aj ustálenie skutkového záveru, že dovolateľ konal v úmysle zmocniť sa cudzej veci, je očividné, že v danom prípade ide o námietky výlučne skutkového charakteru, smerujúce sčasti proti správnosti a úplnosti zisteného skutku a predovšetkým proti spôsobu, akým sa prvostupňový aj odvolací súd vysporiadali s vykonanými dôkazmi a akým tieto hodnotili.

Vô vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku potom najvyšší súd v kontexte uvedených zistení považuje za žiaduce pripomenúť, že vlastné hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom. Tak, ako pre zisťovanie skutkového stavu veci, aj pre samotné hodnotenie dôkazov platia v trestnom konaní zákonom stanovené pravidlá, podľa ktorých je potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý je nevyhnutný pre rozhodnutie. Trestný poriadok pritom nestanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, v zmysle ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania nemôže opätovne prehodnocovať vykonané dôkazy podľa predstáv obvineného - dovolateľa, pretože takéto oprávnenie mu zo zákona nevyplýva. Hodnotenie dôkazov totižto nenapĺňa žiadny dovolací dôvod.

Vychádzajúc z uvedeného, najvyšší súd nemohol námietkam obvineného založeným na vlastnom hodnotení výpovede svedka poškodeného H. E. ako nevierohodnej, výpovede svedka H. F. ako rozhodujúcej a vlastných tvrdení ako pravdivých, na obhajobných tvrdeniach o neprítomnosti úmyslu zmocniť sa cudzej veci a na nespokojnosti s rozsahom a obsahom odôvodnenia napadnutého rozhodnutia priznať v rámci dovolacieho konania akúkoľvek relevanciu. Samotné hodnotenie či už rozsahu alebo, v danom prípade najmä, výsledkov vykonaného dokazovania a z neho vyplývajúce ustálenie priebehu skutkového deja a ďalších okolností spáchania žalovaného skutku, ako už bolo uvedené, nemôže byť predmetom prieskumnej právomoci dovolacieho súdu.

Zároveň sa k vyššie vymedzeným námietkam obvineného žiada v kontexte dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku poznamenať, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov. Výkonanie a hodnotenie dôkazov odlišne od predstáv a želaní obvineného teda nie je porušením práva na obhajobu, a preto nemôže napĺňať ani dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Námietky obvineného k hodnoteniu dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá jeho predstavám, tak svojím obsahom nenapĺňajú nielen obvineným označený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ale ani žiaden iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Ak by totiž záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. K tomu je len pre úplnosť potrebné dodať, že uvedené sa netýka dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Zhrnúc doposiaľ uvedené, Najvyšší súd Slovenskej republiky v predmetnej veci nezistil, že by niektorá z obvineným uplatnených námietok viedla k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Napriek uvedenému záveru dovolací súd len pre úplnosť k jednotlivým výhradám obvineného dodáva nasledovné.

Námietka nedostatočného odôvodnenia druhostupňového rozhodnutia a nedostatočného vysporiadania sa odvolacieho súdu s odvolacími námietkami obvineného, odhliadnuc od vyššie konštatovaného, že vo svojej podstate je len vyjadrením nesúhlasu dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu a ním prezentovaným odôvodnením jeho skutkových a právnych záverov, a preto nemôže indikovať naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, navyše ani nezodpovedá skutočnému stavu veci. Obsah oboznámeného odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia krajského súdu v rozpore s tvrdeniami obvineného svedčí o tom, že tento sa dostatočným a potrebným trestného konania adekvátnym spôsobom vysporiadal s ním uplatnenými odvolacími námietkami (mimočodom doslovne prevzatými do odôvodnenia podaného dovolania), keď sa osobitne a detailne, vysvetľujúc teoretické východiská svojich úvah pri ustáľovaní skutkových zistení a svojich právnych úvah a tieto aplikujúc na posudzovaný prípad, vysporiadal s každou výhradou obvineného. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia vysvetlil, z akých dôvodov sa nemohol stotožniť s tvrdeniami obhajoby, že v danom prípade nebol preukázaný úmysel zmocniť sa cudzej veci, a to aj napriek udalostiam objektívne predchádzajúcim spáchanému skutku (t.j. predchádzajúcemu pobytu obvineného v pohostinstve a jeho následnému vysadeniu na mieste činu až hliadkou mestskej polície), a ani samotné odcudzenie práve 50 eurovej bankovky, ďalej že priebeh udalostí mal byť z právneho hľadiska posúdený ako dva izolované skutky, ako aj prečo nemôže obvinený v prejednávanej veci uspieť v úsilí zbaviť sa zodpovednosti poukazom na možný skutkový omyl. V tejto súvislosti načrtnol aj úvahy, ktoré mu neumožnili zohľadniť stav opitosti, v ktorom sa mal obvinený v čase skutku nachádzať. Rovnako podrobnou analýzou jednotlivých tvrdení svedka poškodeného H. E. a svedka H. F., a to aj v kontexte ďalších, z dokazovania spoľahlivo vyplývajúcich, skutočností, zdôvodnil, prečo výpovede svedka poškodeného H. E. považoval za vierohodnejšie, než výpovede svedka H. F.. Krajský súd nenechal bez povšimnutia ani tvrdenie obvineného o absurdite záveru, že obvinený mohol mať informácie o tom, kedy má poškodený výplatu, a ani namietané založenie odsudzujúceho rozsudku na subjektívnych domnienkach konajúceho súdu. Napokon, odvolací súd venoval náležitú pozornosť aj prezentácii dôvodov, pre ktoré v danom prípade nebolo možné pristúpiť k uplatneniu zásady in dubio pro reo. Z dovolaním napadnutého rozhodnutia vyplýva, že druhostupňový súd skutočne neopomenul jedinou výhradou obvineného vyjadrenú v odvolaní. Vychádzajúc z uvedeného, najvyšší súd zastáva názor, že dovolaním napadnuté rozhodnutie vyznieva presvedčivo, pôsobí úplne a nevykazuje žiadne zreteľné prvky arbitrárnosti, ktoré by viedli k záveru o jeho nepreskúmateľnosti. Je preto zrejmé, že obvinenie odvolacieho súdu z nedostatočného odôvodnenia jeho rozhodnutia či z nevysporiadania sa so všetkými námietkami obhajoby nebolo zo strany dovolateľa vznesené dôvodne.

V tejto súvislosti nemožno opomenúť ani skutočnosť, že v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe platí, že nedostatok odôvodnenia rozhodnutia súdu sám osebe nie je dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktoré predpokladá porušenie práva na obhajobu len v procesnoprávnom význame a nezahŕňa aj prípady nedostatku odôvodnenia súdneho rozhodnutia (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. marca 2009, sp. zn. III. ÚS 83/2009), pričom dovolanie len proti

odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 371 ods. 7 Trestného poriadku).

Pokiaľ ide o tie z vyššie uvedených výhrad, ktoré obvinený po neúspechu v odvolacom konaní opakovane uplatnil aj v podanom dovolaní, najvyšší súd v predchádzajúcej časti rozhodnutia už vo vzťahu k nim konštatoval, že tieto sa týkajú ustálenia skutkového deja a s tým súvisiaceho hodnotenia v konaní vykonaných dôkazov, a teda sú celkom zrejme rýdzo skutkového charakteru a v dôsledku toho vylúčené z prieskumnej právomoci dovolacieho súdu na podklade dovolania podaného podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Navyše, ako vyplýva z vyššie uvedeného, na všetky z nich reflektoval už odvolací súd, ktorý sa s nimi podrobne, ale zároveň jasne, výstižne a logicky vysporiadal tak, že ani z pohľadu dovolacieho súdu nezostala žiadna z nich nezodpovedaná. Dovolací súd preto pre konkrétne odpovede na jednotlivé, dovolaním opätovne uplatnené, námietky odporúča obvinenému venovať svoju pozornosť miestami priam edukatívnemu odôvodneniu rozhodnutia krajského súdu.

Hoci spochybňovanie splnenia niektorého zo zákonných znakov skutkovej podstaty príslušného trestného činu sa v rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu štandardne posudzuje z hľadiska naplnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, v prejednávanom prípade, vzhľadom na vecné vymedzenie námietky absencie subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu lúpeže v konaní obvineného, nebola korekcia subsumpcie tejto námietky, uplatnenej obvineným v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, zo strany dovolacieho súdu potrebná. Obvinený totiž nenamietal, že by skutok tak, ako je vyjadrený v skutkovej vete výrokovej časti prvostupňového rozsudku, nezodpovedal v aspekte subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu lúpeže jeho právnej vete vyjadrenej v § 188 ods. 1 Trestného poriadku, teda že by skutkové zistenia ustálené konajúcimi súdmi boli nesprávne právne posúdené. Naopak, podaným dovolaním, tvrdiac, že úmysel zmocniť sa cudzej veci nebol preukázaný, napadol ustálenie tohto znaku súdmi nižších stupňov ako skutkového zistenia, čo zodpovedá námietke hodnotenia v konaní vykonaných dôkazov a námietke na jeho základe v konaní ustálených skutkových záverov, avšak nie námietke správnosti ich právneho posúdenia. Vychádzajúc z uvedeného, preto dovolací súd, limitovaný na jednej strane (v súlade s R 120/2012) vecnou špecifikáciou chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), nemohol skúmať, či stíhaný skutok tak, ako bol vyjadrený v prvostupňovom rozsudku, potvrdenom odvolacím súdom, zodpovedá z hľadiska znaku subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu, ako ktorý bol právne kvalifikovaný, jeho právnomu posúdeniu, a teda či je naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a súčasne na druhej strane, vzhľadom na vyslovene skutkový charakter na tento znak skutkovej podstaty dotknutého trestného činu sa vzťahujúcich námietok, navyše, vo vecnej rovine zodpovedaných už na úrovni odvolacieho konania, nemohol konštatovať (ako to už vo vzťahu k tejto námietke aj vyššie uviedol) ani naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Totožný záver musel najvyšší súd vysloviť aj vo vzťahu k výhradám dovolateľa formulovaným na odôvodnenie dôvodu dovolania uplatneného podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Otázka vplyvu stavu stredne ťažkej opitosti, v akom sa v čase spáchania skutku nachádzal, na jeho ovládacie a rozpoznávacíe schopnosti, otázka jeho vedomosti o finančných pomeroch poškodeného, ako aj otázka existencie 50 eurovej bankovky a jej prítomnosti v peňaženke poškodeného pred skutkom sú totiž celkom očividne námietkami skutkovými.

Preto pokiaľ ide o ich relevanciu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, dovolací súd musel predovšetkým opätovne pripomenúť, že tento predpokladá výlučne chyby právne, teda chyby, ktoré sa dotýkajú právneho posúdenia zisteného skutku v tom zmysle, že tento bol v rozpore s Trestným zákonom posúdený buď ako prísnejší alebo miernejší trestný čin alebo že vôbec nemal byť posúdený ako trestný čin pre existenciu niektorej Trestným zákonom predpokladanej okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť páchatel'a alebo protiprávnosť činu. Spomenutý dovolací dôvod je okrem toho daný aj nesprávnou aplikáciou iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže dotýkať napríklad rozhodovania o treste či ochrannom opatrení. Predmetný dôvod dovolania ale vylučuje námietky skutkové [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, veta za bodkočiarkou], čo znamená, že nie je prípustné namietat', že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený

nesprávne a neúplne, a tiež hodnotenie vykonaných dôkazov. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne k náprave hmotnoprávných chýb.

Z toho vyplýva, že (ani) na podklade tohto dovolacieho dôvodu nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku, keďže to sú otázky upravené normami procesného práva, a nie hmotným právom. Z uvedeného je zrejmé, že predmetom dovolacieho dôvodu vzneseného podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku môže byť len nesprávne právne posúdenie skutku uvedeného v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré už nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť.

S ohľadom na uvedené sa v prejednávanej veci dovolací súd, ktorého právomoc je v rámci prieskumu z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obmedzená na posúdenie správnosti právnej kvalifikácie vo vzťahu ku skutku zistenému napadnutým rozhodnutím, nezaoberal obvineným vznesenými námietkami, že konajúce súdy nezohľadnili stav stredne ťažkej opitosti, v ktorom sa mal v čase skutku nachádzať, že ich záver, že mohol vedieť, že poškodený mal pri sebe hotovosť, je nelogický, a že nebolo preukázané odcudzenie 50 eurovej bankovky, keďže, ako už bolo konštatované, z ich obsahu je zrejmé, že obvinený nimi namietal len nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov, respektíve pripísanie nedostatočnej váhy niektorým z nich, a tieto zároveň sám hodnotil zo svojho uhla pohľadu. Tento druh vád však nespadá pod citovaný ani žiaden iný dôvod dovolania uvedený v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, keďže prostredníctvom uvedených námietok obvinený súdom vytýkal procesný postup, ktorý zvolili pri aplikácii ustanovenia § 2 ods. 12 Trestného poriadku, a domáhal sa iného spôsobu hodnotenia súdom vykonaných dôkazov, na čo však najvyšší súd v rámci konania o dovolaní nie je oprávnený. Vo vzťahu k vyššie zhrnutým námietkam obvineného tak dovolací súd musel konštatovať, že podané dovolanie v danom prípade len formálne odkazuje na ustanovenie upravujúce označený dôvod dovolania. Ako to už dovolací súd výslovne uviedol, pokiaľ sa pre naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku vyžaduje nesprávne hmotnoprávne posúdenie skutku, respektíve nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia, už z povahy veci nemôže byť daný prípadným (hoci aj preukázaným) porušením procesnoprávneho ustanovenia regulujúceho postup súdu pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako sa toho v predmetnej veci domáhal obvinený. Uvádzané dovolacie námietky tak v skutočnosti obsahujú argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu.

Ako už totiž bolo uvedené, v rámci skúmania danosti dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, t. j. či dovolaním napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení, dovolací súd nemôže skúmať alebo meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku, ale je vždy viazaný konečným skutkovým zistením a oprávnený posudzovať len, či súdy nižšieho stupňa na pevne a nemenne zistený skutkový stav aplikovali správne ustanovenia Trestného zákona. To znamená, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, ale aj proti rozsahu vykonaného dokazovania a hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu "odvoláciu" inštanciu zameranú na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. Medzi skutkové zistenia prvostupňového súdu, poňaté do skutkovej vety výrokovej časti jeho rozsudku, pritom patrí aj konštatovanie, v zmysle ktorého obvinený Z. Z. po úderoch päťou do tváre poškodeného H. E. tomuto prehľadal batoh a z v ňom sa nachádzajúcej peňaženky vybral 50 euróv bankovku, po čom z miesta činu odišiel. Viazaný uvedenými skutkovými závermi, dovolací súd nemohol akceptovať tvrdenia obvineného o tom, že nebolo preukázané odcudzenie 50 eurovej bankovky. Pokiaľ ide o výhrady obvineného smerujúce k tomu, že súdy nezohľadnili okolnosti, ktoré podľa jeho názoru mali mať vplyv na tvorbu a vôbec danosť ako vôľovej tak aj rozumovej zložky jeho konania, je v prvom rade potrebné uviesť, že ani jedna z týchto, dovolateľom označených, skutočností nenašla svoje vyjadrenie v skutkovej vete výroku prvostupňového rozsudku, čo znamená, že sa nimi ani nebolo možné zaoberať z pozície

dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Preto ak konajúce súdy na základe vykonaného dokazovania nedospeli ku skutkovému zisteniu, že obvinený sa v čase skutku nachádzal v stave opitosti, ktorý ovplyvnil jeho rozpoznávaciu a ovládacie schopnosti do takej miery, aby tejto okolnosti priznali relevanciu z hľadiska jeho trestnoprávnej zodpovednosti, dovolací súd nie je povolaný ani oprávnený takýto skutkový záver súdov nižších stupňov preskúmať či akýmkoľvek spôsobom revidovať. Navyše, v kontexte § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku zákonodarca na naplnenie dovolacieho dôvodu predpokladá nesprávne použitie určitého hmotnoprávneho ustanovenia, a nie jeho nepoužitie, ktoré de facto namieta obvinený v danej veci. Čo sa týka záveru súdov, že na formovanie úmyslu obvineného napadnúť poškodeného s cieľom získať finančné prostriedky mohla mať vplyv jeho vedomosť o dispozícii poškodeného hotovosťou, k tomu sa žiada poznamenať, že bez ohľadu na to, či takto ustálené skutkové zistenie zodpovedá skutočnosti (čo dovolací súd nie je oprávnený preverovať), skutková podstata stíhaného trestného činu nezahŕňa znak, ktorého obsahom by bola vopred daná vedomosť páchatel'a o hodnote veci - tá totiž nie je rozhodujúca a rozhodujúce nie je ani to, či poškodenému vôbec vznikla majetková škoda, respektíve že nemal žiadnu vec pri sebe. Preto ak takáto okolnosť nie je znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu, nemôže mať ani vplyv na správnosť či nesprávnosť subsumpcie spáchaného skutku pod danú skutkovú podstatu. To znamená, že vo vzťahu k tejto námietke dovolateľa úplne absentuje hmotnoprávne ustanovenie, ktorého nesprávne použitie by na podklade dovolaním uplatneného dovolacieho dôvodu bolo možné skúmať. Tento, súdmi nižšieho stupňa, prijatý záver, vyjadrený v odôvodneniach ich rozhodnutí, tak možno vnímať len ako ďalšiu skutočnosť podporujúcu ich skutkové zistenia premietnuté do ustálenia skutku.

V každom prípade niet pochyb, že v skutkovej vete výrokovej časti dovolaním napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa je nepochybne a celkom jednoznačne vyjadrené, že obvinený napadol poškodeného, aby sa následne mohol zmocniť jeho vecí. Uvedené vymedzenie samotného konania, a to vrátane špecifikovania jeho následku a príčinnej súvislosti medzi nimi, patrí spolu s ustálením konkrétnej formy zavinenia do okruhu skutkových (a nie právnych) zistení a záverov, ktoré sú z prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu vylúčené. Ich revízia v danom konaní preto neprichádza do úvahy.

Vychádzajúc z uvedeného, najvyšší súd uvádza, že po oboznámení sa s predloženým spisovým materiálom nezistil v dovolaním napadnutých rozhodnutiach konajúcich súdov ani také pochybenia, ktoré by znamenali naplnenie dôvodov dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Len pre úplnosť, dovolací súd dodáva, že pokiaľ ide o podanie spísané výhradne obvineným, to nespĺňa kvalitatívne kritérium požadované ustanovením § 373 ods. 1 Trestného poriadku, v zmysle ktorého môže obvinený podať dovolanie, respektíve aj akékoľvek iné podanie, len prostredníctvom obhajcu. Najvyšší súd aj napriek tomu, rešpektujúc nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. januára 2010, sp. zn. IV. ÚS 305/09, pri svojom rozhodovaní prihliadol na jeho obsah, avšak ani táto skutočnosť nemala, s ohľadom na vyššie uvedené závery vyslovené na margo nenaplnenia dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku, dopad na zmenu rozhodnutia o tomto dovolaní. Povaha v ňom uplatnených námietok, ktorých podstatný obsah dovolací súd zámerne prevzal do odôvodnenia svojho rozhodnutia, je takmer výlučne skutková, atakujúca, obdobne ako dovolanie podané prostredníctvom obhajcu, predovšetkým odôvodnenia dovolaním napadnutých rozhodnutí, hodnotenie v konaní vykonaných dôkazov, ako aj rozsah vykonaného dokazovania. Námietky skutkovej povahy sú pritom vylúčené z dovolacieho prieskumu, vyvolaného na podklade dovolania obvineného či generálneho prokurátora podľa § 369 ods. 2 písm. a) a písm. b) Trestného poriadku. Namietanie rozsahu vykonaného dokazovania, či nesúhlas s jeho hodnotením, nenapĺňa atribúty žiadneho z prípustných dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Vo vzťahu k výhradám obvineného k aplikácii § 37 písm. m), § 38 ods. 4 a ods. 5 Trestného zákona a dovolateľom naznačenému rozporu týchto ustanovení Trestného zákona s ustanoveniami Ústavy Slovenskej republiky najvyšší súd poznamenáva, že všeobecné súdy sú v rámci svojej rozhodovacej činnosti viazané platnými a účinnými právnymi predpismi. V zmysle označených zákonných ustanovení, vo vzťahu ku ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý je jedinou inštitúciou s právomocou posudzovať súlad zákonov s Ústavou Slovenskej republiky, doposiaľ neprijal rozhodnutie, majúce vplyv na ich účinnosť či platnosť, je pritom predchádzajúce odsúdenie páchatel'a okolnosťou, na ktorú je súd pri určovaní druhu trestu a jeho výmery povinný prihliadnuť. Takúto koncepciu je zároveň potrebné považovať za súladnú so

zásadou individualizácie trestu, ako aj s elementárnou logikou, ktorá káže prísnejšie postihovať páchatel'ov, ktorí sa opakovane dopúšťajú trestnej činnosti. Postup súdov nižších stupňov pri aplikácii dotknutých ustanovení Trestného zákona je preto potrebné považovať za zákonný a legitímny.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.